

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5. Vannbæring. Fylke: Nordland.
 Tilleggsspørsmålnr. Herad: Værøy.
 Emne: Vannbæring. Bygdelag:
 Oppskr. av: Jakob L. Jakobsen. Gard: Sørland.
 (adresse): Sørværøy i Lofoten. G.nr. 14. Br.nr. 15.

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eiga røynsle.
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Vann bæres på Værøy med to bøtter og et vassåk som så langt en vet har vært kaldt for børtre. Der har alltid vært benyttet et tre som hviler på begge skuldr-ene med en fin uthuling for halsen. Til å feste i bøtterne er benyttet enten tau eller smekker kjetting med jernkroker. Krokerne kaldtes for børtrekroker. Tidspunktet da bruken av trøbøtter ophørte kan ikke sikkert opgies.
2. Dette spørsmål er ikke aktuelt for Værøy. En har ikke kjendskap til noe slikt herute.
3. Er aldrig benyttet på Værøy.
4. Vatn har alle tider vært båret av kona, mannen, barna eller kvindelige tjenere i huset.
5. Samme metode benyttes idag også da de fleste har lang veg til vassbrønnen eller kilda. Serlig da i tørketiden høgsommers.
6. Om sommeren ja tildels om vinteren benyttes hest for kjøring av vatn. Dette blir da for de få bruk som har hester. Serlig da er dette benyttet for Sørland. De øvrige gårder i herredet har alltid hatt bedre med vatn. Om vinteren benyttes slede, om sommeren vogn.
7. Forholdene er stort set idag som for hundrede år siden. Noen ganske få huslyder har fått innlagt vatn i hus og fjøs, men en stor del av disse er systerne-anlegg som jo kan bli tørre iblandt. Enkelte få har trykkvann. Vannet må fortsatt bæres med børtre og to bøtter. Hesteeierene benytter vogn og slede, efter årstiden.

1551

Jakob L. Jakobsen.

Nordland.
Værøy.

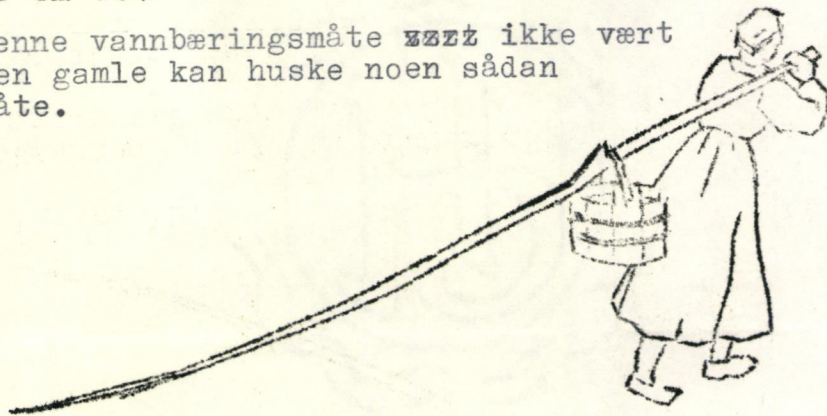
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen åt den som bar (drog). Ein liten nothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampla over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

I Værøy har denne vannbæringsmåte ~~zzzz~~ ikke vært benyttet. Ingen gamle kan huske noen sådan vannbæringsmåte.

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ? Nei.

Har ein bruka kumøkk til brensel ? Kumøkk, godt tørket har iall tider vært benyttet til brensel herute . Det var serlig og helst den møkk som blev rensket av engen om våren som blev benyttet. Dette brensel har så å si holdt seg helt til de siste 10 år. No er dette brensel ikke benyttet herute.